

Robert Fabbri

Vespasianus

VII

Furie van Rome

Karakter Uitgevers B.V.

PROLOOG

ROME, NOVEMBER 58 N.C.

Er waren niet veel mensen die van Nero's feesten genoten. Ze leken eindeloos door te gaan, en deze keer was geen uitzondering.

Het lag niet aan de uitgebreide gerechten, allemaal met zorg opgediend door tientallen schaars geklede – of geheel ontklede – slaven en slavinnen. Evenmin aan de gesprekken, oppervlakkig, plichtmatig en humorloos, of aan het amusement, dat bestond uit een eindeloos herhaalde serie heldendichten in de favoriete stijl van de keizer, zowel in het Grieks als in het Latijn, en uitgevoerd door een irritant zelfgenoegzame lierspeler die geen moment aan zichzelf twijfelde en wist dat hij bij Nero in de gunst stond. Zelfs de vulgaire massaliteit van het feest – maar liefst dertig banken, elk met plaats voor drie onderuitgezakte gasten aan een laag tafeltje, in een hoefijzervorm rond de lierspeler opgesteld – gaf geen aanstoot meer, omdat het inmiddels de norm was geworden onder Nero's bewind.

Nee, geen van die dingen was de reden voor de afkeer van Titus Flavius Sabinus voor dit samenzijn en zijn vurige bede aan heer Mithras dat er maar snel een eind aan mocht komen. Het was iets heel anders. Het was de angst.

De angst lag over de kamer als een onzichtbaar gladiatorennet, dat met loden gewichten tegen de grond gehouden werd en door de *retiarius* met koorden steeds strakker werd aangetrokken, totdat het iedereen gevangenhiel en ontsnappen niet meer mogelijk was. De meeste gasten waren al verstrengeld in dit net, hoewel ze het niet lieten blijken en trachten zich zo gewoon mogelijk te gedragen. Na vierenhalf jaar van Nero's heerschappij was het inmiddels tot de Romeinse elite doorgedrongen dat het geringste spoor van angst de keizer tot nog ernstiger excessen dreef.

Zo was het niet altijd geweest. Tijdens de eerste jaren van zijn bewind had Nero zich, althans in het openbaar, nog redelijk beheerst, hoewel hij zijn adoptiebroer Britannicus – de werkelijke erfgenaam van keizer Claudius, die wegens zijn jeugd was gepasseerd – eerst had verkracht en toen vergiftigd. Maar die schanddaad, in elk geval de broedermoord, kon nog worden gerechtvaardigd als politieke noodzaak. Britannicus immers had kunnen opgroeien tot een boegbeeld van algemene onvrede, die in een strijd had kunnen uitmonden. Zijn dood, zo ging de redenering, had mogelijk een volgende burgeroorlog voorkomen en was dus een offer voor de goede zaak. Daarom waren mensen bereid de moord op Britannicus op de avond voor zijn veertiende verjaardag, de dag van zijn volwassenheid, door de vingers te zien.

Na de dood van zijn enige serieuze rivaal en de eliminatie van een paar minder gevaarlijke opposanten had Nero zich tevredengesteld met een leven van decadente luxe en het bestuur van het rijk grotendeels overgelaten aan zijn voormalige mentor en huidige raadgever Lucius Annaeus Seneca en de prefect van de praetoriaanse garde, Sextus Afranius Burrus. Zelf gaf hij zich liever over aan zijn twee grote passies: wagenrennen en zingen, twee liefhebberijen die hij uiteraard in alle beslotenheid bedreef. Het was ondenkbaar voor een patriciër, laat staan de keizer, om in het openbaar bij zulk minderwaardig tijdverdrijf te worden betrappt. Nero, zich bewust van zijn waardigheid, liep daarom niet te koop met zijn voorliefde voor de genoegens van slaven en vrijgelatenen. Alleen een kleine kliek van ingewijden op de Palatijn was ervan op de hoogte. In de ogen van het Romeinse volk was de Gouden Keizer, zoals ze hun *princeps* graag zagen – de man wiens haar schitterde als de ochtendzon – dan ook een rechtschapen en edelmoedig heerser, zoals bleek uit de prachtige spelen en volksfeesten die hij organiseerde. Voor de buitenwereld was hij keurig getrouwd met Claudia Octavia, de dochter van Claudius, en gedroeg hij zich als een waardige Romein. Het huwelijk berustte in feite op incest, maar in het algemeen belang werd ook dat feit genegeerd. De werkelijkheid was een heel ander verhaal.

De laatste tijd besefte de kleine kring rond de keizer dat alleen Nero zelf zijn bizarre gedrag kon beteugelen. Als hij dat niet wilde, was dat zijn eigen keus. Seneca en Burrus, die samen de jeugdige princeps tot een gematigde en rechtvaardige heerser probeerden te kneden, konden weinig uitrichten tegen de behoeften van de eenentwintigjarige Nero.

En die behoeften waren exorbitant.

In elk geval te exorbitant voor de strakke opvattingen van zijn jonge, hooggeboren echtgenote, die links van haar man zetelde, met de lege blik in haar ogen die niet meer was geweken sinds Nero haar vier jaar geleden had vernederd door met een vrijgelaten slavin het bed te delen en haar de kans te ontnemen een opvolger te baren. Maar zelfs de charmes van die ex-slavin, Acte, waren niet toereikend om de lusten te bevredigen van een jongeman die wist dat hij met iedereen alles kon doen wat hij maar wilde.

En zijn behoeften leken onverzadigbaar. Deze buitensporige zwelgpartijen voor de elite van Rome – die daartoe op het allerlaatste moment werd opgetrommeld, hoe ongelegen soms ook – waren misschien nog het onschuldigst. Nero's andere uitspattingen waren veel verwerpelijker. Aan een van die uitspattingen, vermoedde Sabinus toen Tigellinus, de prefect van de *vigiles*, zijn bank naderde, zou de keizer zich vermoedelijk later nog bezondigen.

Tigellinus, een man met donkere ogen en een scherp gezicht, boog zich naar Sabinus toe en fluisterde hem iets in het oor. 'De Quirinaal, vanaf het vierde uur.' En met de grijns van een valse hond tikte hij Sabinus neerbuigend op de wang voordat hij weer verdween.

Sabinus zuchtte, dronk zijn kroes leeg en hield die achter zich om te worden bijgevuld door een naakte jonge slaaf, die helemaal met zilverlak was beschilderd. Zachtjes richtte hij het woord tot zijn corpulente buurman: 'Als ik u was, oom, zou ik naar huis vertrekken zodra het feest is afgelopen, als er nog ooit een eind aan komt. Hij wil er vanacht weer opuit. Ik hoorde net van Tigellinus dat zijn *vigiles* vanacht vanaf het vierde uur niet op de Quirinaal zullen patrouilleren, afgezien van Nero's persoonlijke lijfwacht om hem te beschermen.'

Zijn oom, Gaius Vespasius Pollo, streek een zorgvuldig gekrulde, zwartgeverfde haarlok uit zijn met kohl opgemaakte ogen en staarde hem aan, duidelijk geschrokken dat de Romeinse nachtwacht zich zou terugtrekken uit de buurt waar hij woonde. 'Toch niet weer de Quirinaal, jongen? We zijn nog maar net gekomen van Nero's strooptocht van vorige maand.'

Sabinus knikte en nam bedachtzaam een slok uit zijn bijgevlude kroes. 'Eén huurkazerne en twee woningen tot de grond toe afgebrand, vijf of zes meisjes verkracht, talloze gebroken botten, een paar moorden

en de gedwongen zelfmoord van Julius Montanus omdat hij zich probeerde te verdedigen tegen – zoals hij meende – een slaaf met een belachelijke pruik.’

Gaius’ onderkin en hangwangen trilden van verontwaardiging terwijl hij nog een ansjovispasteitje nam. ‘Een man met de rang van senator, die bevel kreeg om zelfmoord te plegen, hoewel hij zijn excuses al had aangeboden aan de overvaller die hij met geweld in bedwang hield: niemand anders dan de keizer zelf. Echt, het loopt de spuigaten uit, al meer dan een jaar. Hoe lang moeten we dit nog accepteren?’ Gaius schoof het pasteitje in één keer naar binnen.

‘Dat weet u zelf ook wel. Zolang Nero het nodig vindt. Dat vindt hij nu eenmaal leuk, en zolang Otho en die andere knullen hem aanmoedigen, kan het alleen maar erger worden.’ Sabinus wierp een blik naar de lange, goedgebouwde en opvallend knappe jongeman rechts van de keizer. Marcus Salvius Otho, drie jaar ouder dan Nero, was, met onderbrekingen, al zijn minnaar sinds Nero’s tiende.

‘En als stadsprefect, verantwoordelijk voor wet en orde in de stad, sta jij voortdurend in je hemd, beste jongen.’ Gaius sloot zich aan bij het enthousiaste applaus van Nero, die openlijk weende bij de slotakkoorden van de zanger.

Sabinus verhief zijn stem boven de overdreven bijval uit. ‘U weet heel goed dat ik daar niets aan kan doen. Tigellinus meldt me waar hij zijn patrouilles moet terugtrekken, zodat ik een centurie van een van de stadscohorten achter de hand kan houden voor het geval Nero moet worden gered of zijn strooptocht tot rellen leidt. Hij beweert dat hij het geweld tot een minimum probeert te beperken.’

‘Ja, m’n reet!’ viel Gaius uit, en hij nam nog een pasteitje. ‘Hoe meer geweld, des te beter, vindt de keizer. Want iedereen schrikt zich een ongeluk, en hoe banger we voor Nero zijn, des te groter zijn macht en die van Tigellinus. Goddank staan er vier van Tigrans mannen klaar om me veilig thuis te brengen. Hoewel, sinds hij Magnus is opgevolgd als leider van de Zuid-Quirinale Kruispuntbroederschap betaal ik me wel een ongeluk voor zijn diensten. En dat alleen omdat jij je werk niet goed doet.’

Een opstootje in een hoek van de zaal bespaarde Sabinus een hakkelend antwoord. Tot de nauwelijks verhulde woede van de meeste gasten kwam de minnares van de keizer de zaal binnen, de ex-slavin Acte, duur

gekleed en gekapt, en behangen met juwelen, in een vulgaire stijl die duidelijk maakte dat ze niet wist wat ze met haar nieuwe rijkdom en positie moest beginnen. Ze hield even halt terwijl haar slavinnen – ook de omvang van haar gevolg getuigde van slechte smaak – zonder enige noodzaak bleven staan om haar jurk en haar hoge, ingewikkelde blonde kapsel en uitbundig opgemaakte gezicht bij te werken. Het meisje wierp een triomfantelijke, hautaine blik om zich heen, totdat haar oog op Nero viel. Ze sloeg haar slavinnen bij zich vandaan en schreed op de keizer toe.

Opeens viel er een gespannen stilte in de zaal en richtten alle ogen zich op de keizerin.

‘Ik geloof dat het tijd voor mij wordt om te vertrekken, dierbare echtgenoot,’ zei Claudia Octavia, terwijl ze met een vloeiende, elegante beweging overeind kwam. ‘Ik rook net een vleug van iets wat mij niet bekomt, dus ga ik maar even liggen om mijn maag tot rust te laten komen.’ En zonder te wachten op permissie van Nero, die meer aandacht had voor Actes doorschijnende gewaad en de afwezigheid van enige onderkleding, verliet Claudia Octavia waardig en met rechte rug de zaal.

‘Ze heeft steun in brede kring,’ fluisterde Gaius tegen Sabinus. ‘Van Calpurnus Piso, Thrasea Paetus, Romes somberste stoïcijner, en Faenius Rufus, om maar een paar namen te noemen.’

Terwijl Nero zijn als slavine geboren minnares uitbundig begroette en Acte haar best deed om iedereen duidelijk te maken hoezeer ze in de gunst stond, wierp Sabinus een blik op drie senatoren van middelbare leeftijd, op een bank tegenover hem. De mannen keken afkeurend hoe de dochter van de vorige keizer aan de kant werd gezet door een ordinaar geklede sekspop. Hun echtgenotes, naast hen op de bank, wendden nadrukkelijk het hoofd af van zo’n belediging voor de vrouwelijke waardigheid. ‘Ik heb het jaarlijkse verslag van Faenius Rufus als prefect van de graanvoorraad nog eens doorgenomen, en ik heb de indruk dat hij zijn positie nauwelijks heeft misbruikt om zich te verrijken, afgezien van wat gunsten hier en daar.’

‘Hij heeft al heel lang de reputatie van een eerlijk bestuurder, beste jongen, op het roekeloze af. Hij vertegenwoordigt de waarden en opvattingen van een ouderwetse republikein – een Cato, geen Crassus. Wat Piso en Thrasea betreft, de goden mogen weten wat zij denken over

een keizer die zich zo gedraagt tegenover een dochter van de Claudii, ook al was haar vader een kwijlende idioot. En wat ze van Nero's strooptochten door de stad vinden... denk jij daar maar niet te lang over na, beste kerel.'

Sabinus gaf geen antwoord maar luisterde naar een volgend lied van de lierspeler en staarde fronsend in zijn kroes, geërgerd dat hij er maar niet in slaagde de betere wijken van Rome voldoende te beveiligen. Sinds hij bijna twee jaar geleden naar Rome was teruggeroepen uit de provincies Moesia, Macedonia en Thracië, waar hij gouverneur was geweest, en onverwachts tot prefect van Rome was benoemd, belast met het toezicht op de dagelijkse gang van zaken in de stad, had Sabinus tevergeefs geprobeerd erachter te komen aan wie hij deze positie te danken had. Noch zijn oom, noch zijn broer Vespasianus had hem bij die zoektocht naar zijn anonieme weldoener behulpzaam kunnen zijn. Natuurlijk vond Sabinus het verontrustend om niet te weten wie hij iets verschuldigd was en wanneer hij die schuld zou moeten inlossen, maar hij was heel tevreden met zijn functie en de bijbehorende status. Immers, hij mocht zich nu een van de vijf invloedrijkste bestuurders van de stad noemen, na de keizer zelf – officieel gesproken dan.

Officieus waren er anderen die meer invloed hadden op de keizer dan hijzelf: Seneca, Burrus en de consuls. Maar de belangrijkste twee waren toch Otho en Tigellinus. Hoewel Sabinus zijn meerdere was omdat de vigiles en de stadscohorten onder bevel stonden van de prefect van Rome, liet Tigellinus zich niet commanderen. De man had zijn schaamteloze losbandigheid gebruikt om zich in te likken bij de keizer, in wie hij onmiddellijk een verwante geest herkende. Het was Tigellinus die Britannicus in bedwang had gehouden toen Nero hem van achteren nam, tijdens die laatste, fatale maaltijd van de jongen in deze zelfde zaal. Het feit dat hij zijn ondergeschikte niet in de hand had deed de glans van Sabinus' status wel verbleken. Het leek nu of hij al het geweld tolereerde, dat gestaag toenam nu steeds meer jonge kerels meenden dat de wandaden van de keizer in de stad hun ook het recht gaven zich te misdragen.

'Uit dat gesprekje van zonet...' stoorde een stem hem in zijn overpeinzingen. 'Hoewel, mag ik het wel een gesprekje noemen? Eigenlijk niet, want u hebt geen woord teruggezegd tegen Tigellinus, is

het wel, prefect? Het was meer een bevel – een bevel van een ondergeschikte! En uit dat bevel leid ik af dat Nero er vannacht weer opuit zal trekken?’

‘Heel scherpzinnig, Seneca,’ antwoordde Sabinus, zonder de moeite te nemen zich om te draaien.

‘Alweer een triomf voor orde en gezag in deze stad. Achteraf vraag ik me af of het wel verstandig van me was om u, tegen dat aanzienlijke bedrag aan smeergeld, in deze functie te benoemen. Misschien had ik beter wat minder steekpenningen kunnen accepteren ten gunste van een betere kandidaat.’

Sabinus staarde nog altijd voor zich uit. ‘Hebt u ooit iets gedaan in het algemeen belang?’

‘Dat is niet terecht, Sabinus. In elk geval heb ik de afgelopen jaren de keizer in de hand gehouden.’

‘Dat lukt nu dus niet meer. U geniet er zeker van om mij in mijn hemd te zetten als stadsprefect? O, tussen haakjes, door wie bent u eigenlijk omgekocht om mij die baan te geven?’

‘Ik heb het u al eerder gezegd: als man van strenge principes kan ik die informatie natuurlijk niet prijsgeven. Niet zonder de juiste... hoe zal ik het zeggen... motivatie? Ja, dat is het woord: motivatie. Maar genoeg hierover. Ik wilde u spreken over uw verzoek.’

‘O ja?’ Sabinus had zich nog steeds niet omgedraaid.

‘Ja. Alle consulposten zijn al vergeven.’

‘Verkocht, bedoelt u.’

‘Wat een onzin. Een keizer koopt geen consulaat.’

‘Jammer voor uw beurs.’

‘Dat heb ik niet gehoord. Het zal nog zeker drie jaar duren voordat uw schoonzoon in aanmerking komt, en over de prijs valt niet te onderhandelen: twee miljoen sestertiën.’

‘Twee miljoen? Dat is twee keer het lidmaatschap van de Senaat!’ Eindelijk draaide Sabinus zich om, maar de gezette gestalte van Seneca verwijderde zich alweer, op weg naar Marcus Valerius Messalla Corvinus, de gezworen vijand van Sabinus en Vespasianus sinds hij wijlen Clementina, Sabinus’ vrouw, had ontvoerd in opdracht van Caligula, die haar diverse malen met grof geweld had verkracht. Zijn woede over Seneca’s prijs maakte onmiddellijk plaats voor nieuwsgierigheid. ‘Wat heeft Corvinus met Seneca te bespreken, oom?’

‘Eh, wat... beste kerel?’

Sabinus herhaalde zijn vraag.

‘Een lucratieve gouverneurspost. Volgens de geruchten probeert hij Lusitania te krijgen, vanwege de fiscale mogelijkheden van de *garum*-handel. Er valt veel te verdienen met vissaus, maar dat had je al begrepen.’

‘Je vraagt je alleen af waar hij het geld vandaan haalt om Seneca mee om te kopen.’

‘O, dat is geen probleem. Als Corvinus bereid is een exorbitante rente te betalen, leent Seneca hem wel het bedrag voor zijn eigen smeergeld, mits hij iemand vindt die garant kan staan. Dat kost hem nog extra, maar hij verdient het wel terug als hij Lusitania krijgt.’

Zo werkte het dus, peinsde Sabinus. Seneca leek alleen geïnteresseerd in de rijkdom die zijn positie hem opbracht, tot heimelijk genoeg van de paar mensen die zijn filosofische verhandelingen hadden gelezen. Toch was hij daarin geen uitzondering. Zijn voorganger Pallas, de belangrijkste Flavische steunpilaar tijdens Claudius’ keizerschap en het begin van Nero’s bewind, was rijk geworden als Claudius’ voornaamste adviseur, voordat hij – net als zijn minnares, Nero’s moeder Agrippina – bij Nero uit de gunst raakte. Inmiddels was hij verbannen naar zijn landgoed op het platteland en speelde hij geen rol meer in de Romeinse politiek. Toch had Pallas het er beter vanaf gebracht dan zijn eigen voorganger Narcissus, de man die hij met slinkse manoeuvres had verdrongen. Ondanks al zijn geld, of misschien wel juist daarom, was Narcissus uiteindelijk terechtgesteld.

Niet in staat te bedenken hoe hij Seneca’s krankzinnige prijs zou kunnen betalen voor het consulaat van zijn schoonzoon Lucius Caesennius Paetus, en niet bereid het geld van de man zelf te lenen, verdiepte Sabinus zich maar weer in de zaak die hem had beziggehouden toen hij die middag onverwachts was ontboden voor dit feestje van de keizer. Sommige taken van de prefect van Rome waren minder zwaar dan andere, en het ondervragen van gevangenen die de veiligheid van het rijk bedreigden was min of meer een verzetje. Vooral als die gevangene geen burgerrechten meer had en Sabinus zich meer vrijheden kon veroorloven. Het genoeg was deze keer nog groter, omdat het geen officiële kwestie was. De man om wie het ging was naar hem toe gestuurd door zijn broer, Vespasianus, om te worden opgesloten en ver-

hoord. Als een gunst die Vespasianus nog aan iemand schuldig was, hoewel Sabinus geen idee had aan wie, en waarom.

‘Beste vrienden....’ Nero’s hese stem sneed door het applaus toen de zanger eindelijk klaar was met zijn lied. Sabinus schrok op uit zijn gedachten. ‘Ik zou willen dat we de tijd hadden voor nog zo’n goddelijk geschenk van de goden.’ Nero strekte een hand uit naar de hemel en keek er even naar, met een uitdrukking van diepe dankbaarheid op zijn gezicht. Toen gleed zijn blik naar de lierspeler en haalde hij lang en diep adem, met gesloten ogen, alsof hij de zoetste geuren opsnoof. ‘Terpnus hier is gezegend door Apollo met zijn honingzoete stem en zijn vaardige vingers.’

Er klonk instemmend gemompel op uit de menigte, hoewel de muziekkenners onder het publiek Nero’s prijzende woorden wat overdreven vonden. Nero knikte naar Terpnus, richtte zich toen op en zoog zijn longen vol. Terpnus sloeg een akkoord aan, en tot ieders verbazing – hoewel sommige gasten al iets vermoedden – kweelde de keizer opeens een lange, mekkerende noot, ongeveer op de toonhoogte van het akkoord, maar niet echt krachtig of zuiver. Toch verwelkomde Nero’s publiek het als een wonder van muzikale harmonie en niet als de weinig welluidende poging die het in werkelijkheid was. Er klaterde een luid applaus op zodra de noot een treurige dood stierf op de lippen van de keizer. Dames die door Nero ruw waren verkracht en anderen die vreesden dat ze binnenkort aan de beurt zouden zijn, klaptten zedig in hun handen, terwijl hun echtgenoten de man toejuichten die hun vrouwen zou onteren, hun bezit zou stelen en hun leven zou vernietigen. Sabinus en Gaius deden van harte mee aan het eerbetoon, hoewel ze elkaar niet durfden aan te kijken.

‘Vrienden,’ kraste Nero, ‘al drie jaar studeer ik nu bij Terpnus, die het aangeboren talent van jullie keizer tot leven doet komen. Ik heb met loden gewichten op mijn borst gelegen, ik heb klyasma’s en braakmiddelen gebruikt, ik heb me verre gehouden van appels en ander voedsel dat slecht is voor de stem. Dat alles heb ik gedaan onder de leiding van de grootste zanger van zijn tijd. Binnenkort zal ik dus klaarstaan om voor u op te treden!’

Het bleef even stil toen iedereen besepte dat hier een taboe werd doorbroken. Immers, vooraanstaande figuren, laat staan de keizer, hoorden niet in het openbaar op te treden. Maar het volgende moment barstte

de menigte uit in luid gejuich, alsof Nero zojuist hun grootste wens had vervuld, waarvan niemand had gedacht dat die ooit werkelijkheid zou worden.

Nero zag het aan, half weggedraaid, met zijn linkerhand op zijn hart en zijn rechter uitgestrekt naar zijn gasten. Tranen drupten over de bleke huid van zijn wangen en bleven hangen in zijn pluizige blonde baard, wat voller onder zijn kin, waar ondanks zijn jeugd al een onderkin zichtbaar werd als gevolg van het goede leven. In die pose liet hij zich alle adoratie welgevallen. 'Vrienden,' zei hij ten slotte, met heftige emotie in zijn stem, 'ik kan jullie vreugde goed begrijpen. Hoe heerlijk is het niet dat jullie nu ook kunnen genieten van mijn talent, mijn stem, het prachtigste instrument dat ik ken.'

Acte, die inmiddels de plaats van Claudia Octavia had ingenomen, leek niet erg onder de indruk van die bewering.

'Net zo prachtig als mijn nieuwe vrouw, princeps?' zei Otho lachend, een beetje dronken. Hij was al zo lang Nero's naaste adviseur dat hij als enige in Rome de vrijheid genoot om grappes te maken met de keizer.

Nero leek niet in het minst geïrriteerd door de interruptie. Met een glimlach draaide hij zich om naar zijn vriend en voormalige minnaar. 'De hele avond geef je nu al hoog op over de charmes van Poppaea Sabina. Als je haar naar Rome brengt, Otho, zal ik voor haar zingen en kun je de schoonheid van mijn stem en je nieuwe vrouw persoonlijk vergelijken.'

Otho hief zijn kroes naar Nero. 'Dat zal ik zeker doen, princeps, om vervolgens de winnaar eens flink te pakken. Over vier dagen is ze hier.'

Die aankondiging werd begroet met luid gejoel en dubbelzinnig commentaar van de jonge knullen die zichzelf als onderdeel beschouwden van het keizerlijk gevolg. Ze zwegen abrupt na een vernietigende blik van Nero. Zodra het weer stil was, keek de keizer de zaal rond met gespeelde nederigheid. 'Spoedig, vrienden, zal ik voor u klaarstaan. Tot die tijd moet ik nog ijverig repeteren. Gegroet!' Met een gekunsteld gebaar wenkte hij Acte, Otho, Terpnus en zijn jeugdige aanhang; hij draaide zich om en verliet de zaal. Tot opluchting van de achterblijvers, want het einde van het feest betekende ook het einde van de angst.

'Ik red me wel, beste jongen,' verklaarde Gaius toen hij met Sabinus het Forum Romanum bereikte, waar de plavuizen, nat van een lichte motregen, glommen in het licht van de talloze fakkels van hun eigen

lijfwatch en die van andere groepjes op weg naar huis. 'Het is maar een halve mijl de heuvel op en bovendien heb ik Tigrans mannen om me te beschermen.'

Sabinus vertrouwde het toch niet. 'Als u maar niet treuzelt.' Hij sloeg de grootste en minst snuggere van de vier fakkeldragers op zijn schouder. 'Dus geen ruzie zoeken, Sextus. En neem een route die goed verlicht is.'

'Geen ruzie, en een goed verlichte route. Tot uw orders,' antwoordde Sextus terwijl hij de instructies verwerkte. 'En doet u de groeten van de jongens aan senator Vespasianus en aan Magnus, als u ze ziet.'

'Ik zal het doen.' Sabinus pakte zijn oom bij de arm. 'Op het tweede uur vertrekken we naar Aquae Cutillae.'

'Ik zorg ervoor dat ik met mijn koets bij de Porta Collina sta. Laten we hopen dat mijn zuster het nog twee dagen volhoudt, want zo lang doen we er wel over.'

Sabinus glimlachte, maar toen betrok zijn ronde gezicht toch in de halfschaduw van de fakkels. 'Moeder is vastbesloten. Ze wil de Styx niet eerder oversteken dan dat ze ons gezien heeft.'

'Vespasia heeft er altijd plezier in gehad om de baas te spelen over haar mannen. Het zou me niet verbazen als ze met opzet zou sterven voordat we er zijn, alleen om ons een schuldgevoel te bezorgen omdat we ons vertrek een dag moesten uitstellen.'

'Daar was niets aan te doen, oom. De staatszaken van Rome hebben nu eenmaal voorrang boven persoonlijke beslommeringen.'

'Zo is het altijd geweest, jongen, en niet anders. Ik zie je morgen.'

Sabinus keek zijn oom na toen hij door een zuilengang op weg ging naar het forum van Caesar aan de voet van de Quirinaal en uit het zicht verdween, met zijn lijfwachten om hem heen als vier met toortsen gewapende kolossen, die de loerende gevaren van de nachtelijke stad moesten bezweren.

Met een gebed tot zijn heer Mithras om zijn stervende moeder nog twee dagen te bewaren, draaide hij zich om en liep de paar passen naar de Capitolijs en het Tullianum aan de voet.

'Hoe gaat het met hem, Blaesus?' vroeg Sabinus toen de met ijzer beslagen houten deur van de gevangenis werd geopend door een gespierde, kale man in een tuniek en een gevlekt leren schort als bescherming.

Blaesus haalde zijn schouders op. 'Ik heb het niet gecontroleerd, prefect. Zo nu en dan hoorde ik hem wel kreunen daarbeneden, maar verder blijft hij rustig. In elk geval heeft hij uit eigen vrije wil nog geen woord gezegd, als u dat bedoelt.'

'Ja, eigenlijk wel.' Zuchtend liet Sabinus zich op de enige makkelijke stoel in de lage ruimte zakken en keek naar een luik in de verre hoek, nog net zichtbaar bij het vage schijnsel van een olielamp in het midden van de enige tafel. 'Laten we hem maar naar boven halen en zien hoe het gaat. Misschien moeten we hem meer onder druk zetten nu. Ik heb de antwoorden vanavond nog nodig. Morgen vertrek ik voor een paar dagen uit de stad.'

Blaesus gebaarde naar de hoek. Een harige reus van een man, slechts gekleed in een lendendoek, kwam overeind van een stapel vodden in de schaduw, waar hij had gelegen. In zijn hand hield hij een bot waarvan Sabinus de herkomst liever niet wilde weten. 'Naar beneden, Schatje,' zei Blaesus terwijl hij het luik aan een touw omhoogtrok. 'Breng hem naar boven. Je mag hem bijten, één keertje maar.'

Schatje gromde wat. Zijn gezicht was vlak, alsof het met een spade was platgeslagen. Er kwam een loerende blik in zijn ogen, hij liet het bot vallen en knikte heftig, als teken dat hij de instructies had begrepen. Het gedrocht liet zich door het gat zakken en verdween. Walgend van de man vroeg hij zich af wat zijn werkelijke naam was, maar hij vond het toch beneden zijn waardigheid om daarnaar te informeren.

Een kreet van pijn vanuit de cel beneden, de enige andere ruimte in het openbare gevang van Rome, weerkaatste tegen de kale stenen muren, gevolgd door een luid gegrom – waarschijnlijk Schatje, die de gevangene beval om voort te maken. Even later verscheen het hoofd van de enige bewoner van het Tullianum door het gat in de vloer. De man hees zich met zijn armen omhoog en kronkelde wanhopig met zijn lichaam om te ontkomen aan het afzichtelijke beest beneden. Na nog een paar angstige, hijgende seconden bevrijdde de doodsbenaauwde gevangene zich uit zijn donkere hol, ongedeed maar naakt, met aangekoekt vuil in zijn lange haar en baard.

'Goeienavond, Venutius,' fleemde Sabinus, alsof hij dolblij was de gevangene te zien. 'Gelukkig heeft Schatje je niet als avondmaal verorberd, zie ik. Dan kunnen we nu misschien de draad weer oppakken van ons gesprek van vanmiddag.'

Venutius verhief zich tot zijn volle lengte. Zijn borst, armen en dijen waren krachtig en gespierd, en ondanks zijn naaktheid straalde hij een zekere waardigheid uit toen hij neerkeek op zijn cipier. 'Ik heb u niets te zeggen, Titus Flavius Sabinus. En als burger van Rome kunt u me nergens toe dwingen totdat ik een beroep op de keizer heb gedaan, zoals mijn recht is.'

Sabinus glimlachte zonder humor. 'Dat burgerrecht heb je verspeeld als aanvoerder van de Brigantes bij hun opstand tegen Rome. Je burgerrechten zijn vervallen, zoals ik je al eerder zei. Iedereen zal begrijpen dat een verrader geen juridische bescherming meer verdient. De keizer weet niets van je aanwezigheid in Rome, en dat is maar goed ook, want ik denk dat hij je onmiddellijk zou laten executeren. Dus vraag ik je nog eens vriendelijk en voor de laatste keer: wie heeft je het geld gegeven voor jullie opstand daar in Britannia?'

Venutius kromp ineen en stapte bij het luik vandaan toen Schatje naar boven kwam, brommend in zichzelf op zangerige toon, alsof hij voldaan was over zijn werk. 'Ik heb de bescherming van iemand die heel dicht bij de keizer staat. U kunt mij niets doen,' zei Venutius zodra Schatje zijn bot weer had opgeraapt en zich naar zijn bed van vodden had teruggetrokken om erop te knagen.

'En iemand die heel dicht bij de keizer staat heeft mij juist gevraagd erachter te komen hoe jij aan dat geld bent gekomen.' Dat was een leugen, wist Sabinus, maar dicht genoeg bij de waarheid om geloofwaardig te zijn. 'En diegene heeft haast. Hij wil vanavond nog antwoord.' Sabinus knikte naar Blaesus.

'Schatje!' blafte Blaesus een bevel. 'Leg dat bot neer.'

Het monster gromde, diep en langdurig, toen het met zichtbare tegenzin gehoorzaamde.

'Zodra hij niet meer op dat bot mag knagen, krijgt hij honger,' verklaarde Sabinus tegen Venutius, die een bezorgde blik wierp op het harige gedrocht in de hoek.

Schatje gromde opnieuw, en Venutius keek van Sabinus naar de cipier en terug. 'Niemand heeft mijn opstand gefinancierd. Het was mijn eigen geld. Toen mijn vrouw, dat kreng van een Cartimandua, bij me wegliep om met die intrigant Velloctatus te gaan hokken, wilde ik wraak nemen en haar verdrijven. Dat is me gelukt.'

'Maar het moet heel wat geld hebben gekost om zo'n groot leger op

de been te brengen en te houden. En nog meer om de overlevenden van Cartimandua's troepen op te nemen in je eigen leger.'

Schatje gromde nog eens en liet een harde scheet toen hij overeind kwam en kwijlend naar Venutius staarde.

'Ik had de schatkist van Cartimandua gevonden,' antwoordde Venutius haastig. 'Die zat aardig vol met pas geslagen denarii, tienduizenden munten, plus nog eens honderden of misschien wel duizenden aurei.'

'Romeins geld, dat je hebt gebruikt voor een opstand tegen Rome,' merkte Sabinus op, terwijl Schatje met zware stappen door de ruimte slofte.

Venutius' gezicht vertoonde een emotie die voor een Britannische hoofdman heel uitzonderlijk was: angst. 'Toen ik Cartimandua had verslagen, kon ik niet meer terug. Mijn mannen waren aangespoord door de druïden. Myrddin, de opperdruïde van heel Britannia, kwam naar ons toe. Om mijn eigen positie veilig te stellen moest ik wel in het geweer komen tegen het Romeinse gezag.' Venutius deinsde terug voor Schatje, die een blik naar zijn heer en meester wierp om te zien of hij deed wat er van hem verlangd werd.

Blaesus glimlachte en knikte goedkeurend naar zijn huisdier.

Venutius stond inmiddels met zijn rug tegen de muur. Schatje rochelde dreigend en kwam steeds dichterbij. 'Ik had geen keus.'

'O, jawel. Je had naar Rome kunnen vluchten, naar je weldoener, om jezelf aan de genade van de keizer uit te leveren. In plaats daarvan heb je al die pas geslagen munten gebruikt om tegen de keizer in verzet te komen. En nu probeer je de schuld af te schuiven op de druïden.'

Met een verrassend lenige sprong wierp Schatje zich op de Britannische hoofdman, grauwend en grommend van honger. Venutius gilte toen hij plat op zijn rug werd gesmeten, met het monster schrijlings boven op hem, klauwend naar zijn borst.

Sabinus kwam overeind en volgde het tafereel. Het leek een scène uit een nachtmerrie, een griezeverhaal, maar Sabinus vertrok geen spier. 'Nou? Waar kwam dat geld vandaan?'

'Het was een lening!' schreeuwde Venutius toen Schatje zijn kaken opensperde, met tanden die vlijmscherp waren geslepen door al die afgekloven botten. Zijn hoofd boog zich naar de gevangene.

'En het geld van je vrouw?'

'Ook geleend. Roep dat monster terug!'

Grommend van voldoening begroef Schatje zijn tanden in Venutius' gespierde borstkas en scheurde een lap vlees los, schuddend met zijn hoofd als een roofdier.

Met wanhoopskreten als van een verdoolde ziel in de Hades jammerde Venutius om genade, snikkend bij het vooruitzicht om door dit gedrocht te worden verslonden. Naarmate Schatjes kaken zich verder aan zijn lijf vergrepen, nam Venutius' gejammer nog toe, terwijl hij met zijn vuisten tevergeefs op de behaarde kop en rug van het schepsel beukte. Smekend keek hij Sabinus aan.

'En wie had jou en je vrouw dat geld geleend?' vroeg Sabinus met gefronste wenkbrauwen.

Schatje wierp zijn hoofd in zijn nek en verspreidde een fontein van bloed – zwarte druppels in het schemerlicht.

Venutius staarde vol ontzetting naar de druipende riblap die aan de afzichtelijke, malende kaken bungelde. Zijn ogen draaiden weg toen hij zag hoe Schatje zich tegoed deed aan zijn vlees. Ten slotte begon hij te brullen, luider nog dan eerst, en schreeuwde een naam: 'Seneca!'

Lees ook van Karakter Uitgevers B.V.

ROBERT FABBRI

Broederschap van de Kruising

‘Boeiend en visueel geschreven.’ – NBD Biblion

ISBN 978 90 452 0585 4 | ISBN e-book 978 90 452 0595 3

Vespasianus I – Tribuun van Rome

‘Geschiedenisles boordevol actie! Een van de beste boeken van 2011.’
– *NRC Handelsblad*

ISBN 978 90 452 0075 0 | ISBN e-book 978 90 452 0245 7

Vespasianus II – Scherpreecher van Rome

‘Historische thrillerreeks van zeer hoog niveau.’ – Spentakel.nl

ISBN 978 90 452 0346 1 | ISBN e-book 978 90 452 0356 0

Vespasianus III – Afgod van Rome

‘Zo’n boek dat je het liefste in één ruk uitleest.’ – *De Telegraaf*

ISBN 978 90 452 0230 3 | ISBN e-book 978 90 452 0370 6

Vespasianus IV – Adelaar van Rome

‘Spannend, meeslepend en vrijwel waarheidsgetrouw. Een absolute must voor geïnteresseerden in het klassieke Rome.’ – NBD Biblion

ISBN 978 90 452 0534 2 | ISBN e-book 978 90 452 0714 8

Vespasianus V – Heersers van Rome

‘Boeiend tot het einde!’ – Bangersisters.nl

ISBN 978 90 452 0518 2 | ISBN e-book 978 90 452 0658 5